

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา
ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ประภัสสร สุขสวัสดิ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 128 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

ผลการศึกษา ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางความรู้ ความคิด และทักษะทางเทคนิค และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อทักษะการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ

ทักษะการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ครู

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทนำ

การจัดการศึกษา บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ก็คือผู้บริหาร ซึ่งถ้าเปรียบกับเครื่องบินหรือเรือ จำเป็นต้องอาศัยกัปตันหรือผู้ที่ป็นผู้นำพาหนะไปสู่ความปลอดภัยและถึงจุดหมายปลายทาง (สมชาย เทพแสง, 2544, หน้า 14) ดังนั้น อุปสรรคที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา คือ การขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในระดับต่างๆ ทั้งผู้นำระดับสูง และผู้นำระดับกลาง อย่างไรก็ตามองค์การต่างๆ ของไทยยังขาดวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ก็จะตามกระแส นโยบายและแนวการทำงานของผู้บริหารระดับสูง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์และตัดสินใจทำอะไรใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากแผนนโยบายที่ส่งมาจากเบื้องบนหรือแนวปฏิบัติเดิมๆ ที่ทำกันมาช้านาน

การที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษาเมื่ออาชีพในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ควรมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ มองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง สามารถจะวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situations) ไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล (Effective Communication) ความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management) และมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร แต่สถานศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์และตัดสินใจทำอะไรใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากแผนนโยบายที่ส่งมาจากเบื้องบนหรือแนวปฏิบัติเดิมๆ ที่ทำกันมาช้านาน (สุรศักดิ์ ปาเส, 2543, หน้า 30)

จะเห็นได้ว่าภารกิจด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยทักษะการบริหารงานในสถานศึกษาทั้งความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่างๆ ตามสายงาน ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้น ต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหารอย่างเหมาะสม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารในสถานศึกษาจะต้องศึกษาทักษะการบริหารงานโดยตรง เพราะการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นวิชาชีพชั้นสูงอีกด้วย และที่ผ่านมาผู้บริหารในสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้ศึกษามาทางด้านการบริหารสถานศึกษาโดยตรง ถึงแม้จะเข้ามาดำรงตำแหน่งด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่ผลการบริหารงานจะออกมาตามลักษณะของการใช้ความรู้ที่ตนเองมีอยู่เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจจะขาดหลักวิชา ส่งผลให้ผู้ร่วมงานขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษานั้นๆ ลดน้อยลง

อย่างไม่น่าจะเป็น ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์ในด้านการบริหารไปใช้ได้อย่างมีศิลปะ (ศักดิ์ศรี สนจิตร์, 2549, หน้า 4)

ปัจจุบันสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานที่อยู่ในสังกัด แตกต่างกัน เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความพร้อมที่แตกต่างกันทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ การสนับสนุนจากชุมชน และสภาพการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน สถานศึกษาบางแห่งมีคุณภาพในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ที่มีอยู่ แต่สถานศึกษาบางแห่งมีความพร้อมในปัจจุบันดังกล่าวอย่างสมบูรณ์แบบ และได้รับการสนับสนุนจากสังคมอย่างเต็มที่ แต่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจาก คุณภาพในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาหรือคุณภาพและทักษะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับผู้บริหารในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ใช้ทักษะการบริหารทั้ง 5 ด้านนั้น มากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในขอบข่ายงาน 5 ด้าน ดังนี้ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์และทักษะทางความคิดรวบยอด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหาร

บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2559 จำนวน 128 คนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษา เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีวิธีดำเนินการดังนี้ ประเภทของข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ลักษณะเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแล้ว ประกอบไปด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สภาพส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งลักษณะแบบสอบถาม เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1987, cited in Best & Kahn, 1993, P.245) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ตอบดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มาก

3 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ น้อย

1 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด

จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105) ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ น้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ
2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบภาษาและความถูกต้องทางวิชาการ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ .6 ถึง 1 แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คนนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเชื่อมั่น .681
4. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบ และคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์จำนวน 97 ฉบับ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามซึ่งครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 97 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
3. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง วิเคราะห์โดยหาค่า Independent Simple t- test

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยค่า One Way Analysis of Variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe's Post hoc Comparison) การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 97 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 5 – 10 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และลำดับสุดท้ายได้แก่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี

2. ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระหว่างมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อย คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย ทักษะทางความรู้ความคิด และทักษะทางเทคนิค

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อทักษะการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อทักษะการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ประเด็นสำคัญ

ที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของทักษะในการบริหารงานที่ส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนว่ามีความสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้าน ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา และการบริหารการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งคุณภาพดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งคุณภาพดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้บริหารเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภัทร ศิริพรรณภรณ์ (2548 , หน้า 98 – 101) พบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะในการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้บริหารปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในเรื่องราวต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันนอกเวลา เพื่อสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกันระหว่างบุคลากรระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร รัตน์น้อย (2552, หน้า 95 – 97) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรกิจ กิณเรศ (2554, หน้า 61-65) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาทัศนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ทักษะทางความรู้ความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา

ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารได้กระจายอำนาจการบริหารให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบตามความเหมาะสมกับลักษณะของงาน อ่านหนังสือวารสารบทความต่างๆ เพื่อนำแนวคิด กลยุทธ์ใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียน นำความรู้ และแนวคิดที่ทันสมัยมาพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน บริหารงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้ และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรุณี สติ (2554, หน้า 88-97) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ทักษะทางความรู้ความคิด โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก คือ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านเทคนิคทักษะด้านมนุษย และทักษะทางการศึกษาและการสอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร รัตนน้อย (2552, หน้า 95-97) ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทักษะทางความรู้ความคิด มีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

1.2 ทักษะทางเทคนิค เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง มีเทคนิคในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย มอบหมายให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และนำเทคนิคการบริหารที่หลากหลายมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญฤทธิ์ รุจิวงษ์ศิริกุล (2551, หน้า 88-90) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านทักษะทางเทคนิค โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง (2550, หน้า 129 - 131) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัด

กรุงเทพมหานคร ทักษะทางเทคนิคโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ทักษะทางการศึกษาและการสอน เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการปรับปรุง โครงสร้างและหลักสูตรของสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำแก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และส่งเสริมและแนะนำให้ครูสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี สติต (2554, หน้า 88-91) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็งตรา เขต 1 พบว่า ทักษะทางการศึกษาและการสอน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร รัตน์น้อย (2552, หน้า 95-97) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 พบว่า ทักษะทางการศึกษาและการสอน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.4 ทักษะทางมนุษย์ เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับบุคลากรอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ ยกย่องชมเชย บุคลากรใน โรงเรียน และส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ศิริ สนจิตร์ (2549, หน้า 104-109) ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี พบว่า ทักษะด้านมนุษย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ สุขเจริญ (2548, หน้า 38-39) ทำการวิจัยการศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็งตรา เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ทักษะด้านมนุษย์โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.5 ทักษะทางความคิดรวบยอด พิจารณาโดยรวม พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร บริหารงาน

โดยวิเคราะห์นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและแผนการศึกษาเพื่อนำมากำหนดเป็นแผนงาน/แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ปรับโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษา วิเคราะห์งานตามโครงสร้างเพื่อมอบหมายให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรแต่ละคน และสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน ผู้บริหารมีความเข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมด ความสามารถในการมองเห็นองค์การในภาพรวม มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานต่างๆเข้าด้วยกัน และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่างๆ ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการมองเห็นภาพ และเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล บุญนอม (2548, หน้า 83 – 86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดจันทบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษย และด้านความคิดรวบยอด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ใน ระดับสูงทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิควิธี และด้านมนุษย

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะระดับวุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีประสบการณ์และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง มีความมุ่งมั่น พฤติกรรมเหมาะสมกับความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง สร้างความเชื่อมั่น ยอมรับ และความไว้วางใจให้กับครูในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของระพิน ชูทอง (2554, หน้า 78) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า หากจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีบทบาทในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเรียง ไพบูลย์บุญจะ (2550, หน้า 67) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า

การเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรีจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายน้ำพอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องงานวิจัยของ ชิตวงศ์ ศรีประเสริฐทรัพย์ (2549, หน้า 84 - 85) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรีตามความคิดเห็นของครู และเจ้าหน้าที่ประจำแ กตาม สถานภาพ วุฒิต่างการศึกษา และประสบการณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัย การอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 270 คน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรีจำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านทักษะทางความรู้ความคิด ผู้บริหารควรรานโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษา นำวิสัยทัศน์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา แลกเปลี่ยนแนวคิด และ ประสบการณ์กับครูเป็นประจำเพื่อหาวิธีการปรับปรุงการทำงาน

2. ด้านทักษะการเทคนิค เป็นข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาแนวทางในการแก้ไข คือ ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและจัดการอบรมการใช้สื่อนวัตกรรม ส่งเสริมการผลิตสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้เหมาะสมกับหลักสูตรการเรียนการสอน โดย จัดหางบประมาณเพื่อการผลิตสื่อนวัตกรรมและใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการ บริหารงานอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านทักษะทางการศึกษาและการสอน ผู้บริหารควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพการเรียนของผู้เรียน และการพัฒนาการเรียนวิทยฐานะของครู

4. ด้านทักษะทางมนุษย์ ผู้บริหารควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและบุคคลภายนอก เอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควบคุมอารมณ์ได้ดีเมื่อเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงาน

5. ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ผู้บริหารควรวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมงานทุกด้าน วิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ผ่านมาและนำผลที่ได้ไปใช้แก้ไขปรับปรุงการบริหารงานและวางแผนบริหารจัดการในปีต่อไป วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจสั่งการ โดยคำนึงถึงส่วนร่วมเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี สติต. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นพดล บุญถนอม. ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญฤทธิ รุจิวงษ์ศิริกุล. (2551). การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ไพบูลย์ สุขเจริญ. (2548). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ศรี สนจิตร์. (2549). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สมชาย เทพแสง. (2544). “วิสัยทัศน์ของผู้นำทางการศึกษา” ใน ข้าราชการครู. ปีที่ 22 (ฉบับที่ 1) : หน้า 14.

สุรกิจ กิณเรศ. (2554). **ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามทัศนะของครูใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. สารนิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.**
สุภาพร รัตน์น้อย. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2. ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**